

На предлог владе десног центра, под вођством странке Фидеш, мађарски парламент је усвојио гласањем Прокламацију о националном јединству.

Нови документ ће убудуће, на основу усвојеног владиног предлога, морати да буде изложен у свим јавним установама.

Фидеш, који има двотрећинску већину у парламенту, навео је у образложењу предлога Декларације да је Мађарска тек сада, 20 година после пада комунизма, стекла пуну слободу и остварила право на самоопредељење.

Документ почиње оценом да је:

"На крају прве деценије 21. века, после 46 година окупације и диктатуре и две конфузне транзиционе деценије, Мађарска је коначно поново стекла право на самоопредељење".

У Прокламацији се још наводи да је борба за самоопредељење почела неуспешним устанком 1956. године и да се наставила после пада комунизма, али је та борба, до избора најновије владе, донела само сиромаштво, задуженост, немоћ и кризу.

Критике опозиције: једнострано виђене историје

Критичари новог документа, који га нису подржали при гласању у парламенту, кажу да

он нуди поједностављено и једнострано виђење новије мађарске историје - и у сваком случају представља "радикалан раскид с прошлошћу".

Прокламација о националном јединству, је опремљена поднасловом: "нека владају мир, слобода и узајамно разумевање".

За критичаре то је, међутим, пропагандна брошура која се може мерити са партијским документима из златних стаљинистичких педесетих година.

Прокламацијом су посебно згрожени мађарски либерали.

Иштван Хегедуш је председник Европског друштва.

"Невероватно је колико се влада труди да јавности наметне свој програм и своју реторику. Јавним установама је наложено да на сваком кораку изложе Прокламацију, да би ваљда тиме подсетили грађане ко је данас на власти. То је један антилибералан курс, а да ли је и антидемократски и противустанован тек ћемо видети".

Ставови пролазника

Иако су морале да на тргу изложе нову Прокламацију, општинске управа у којима већину има опозиција, убациле су у сваки примерак неколико празних листова, позивајући грађане да напишу шта мисле о том документу.

Већина коментара је крајње увредљива, а случајни пролазници имају различита мишљења.

"Подржавам Прокламацију јер се њоме јачају национална осећања у земљи. Неко мора

да усмери ову државу, а то је посао владе".

"Нека уведу лепу, малу диктатуру, ионако могу да раде шта год им падне на памет. Могу да мењају устав, са двотрећинском већином могу све. То неће изаћи на добро".

Контроверзни потези нових власти?

Прокламација, сама по себи није толико важна, кажу политички аналитичари - и описују је као само један у низу контроверних потеза нове конзервативне владе.

Дужност председника државе, као и све важније функције у земљи припале су присталицама Фидеша, а нови Закон о информисању дао је влади могућност да значајно утиче на рад јавног сервиса.

Мартон Козак је био члан распуштеног Управног одбора државне телевизије.

"Нова влада очигледно жели да озбиљно ограничи политичку конкуренцију, а у неким случајевима и да је потпуно укине. Нови закон о медијима потпуно ће онемогућити да јавни сервис обавља улогу која му припада у друштву, пошто је у потпуности стављен под контролу владе".

С друге стране, потпредседник владе Тибор Наврачич каже да нема разлога за забринутост.

"Покушавамо да стабилизујемо ситуацију и да успоставимо транспарентне институционалне оквире. Ако постоје некакви политички притисци, постоје законске могућности да се они елиминишу. Мислим да је законски оквир јако добар".

Влада "савија" механизме скупштинске контроле?

Само су летње жеге успеле да успоре експресно усвајање закона у парламенту - посланици су се разишли на ове године краћи одмор него иначе.

Чује се и питање: да ли, својим контроверзним потезима, Мађарска влада под вођством Фидеша улази у клинч са ЕУ, само неколико месеци пре преузимања дужности председавајућег?

Под новом владом, уобичајени механизми контроле у парламентарним демократијама су, најблаже речено, ослабљени. Неки тврде - и укинути.

Но, охрабрена великом популарношћу међу грађанима, влада не хаје за критике и поручује да демократија не искључује одлучност.

(BBC)